

Minister Mičovský videl z lietadla veľa repky a málo rybníkov

Vo štvrtok na obed sadol minister pôdohospodárstva Ján Mičovský do malého lietadla s bývalým ťahúňom projektu slovenského lietajúceho auta AeroMobil Štefanom Kleinom, aby si zhora názorne prezrel, ako ma byť Slovensko až príliš obrastené repkovými poľami.

Ilustračné

foto

Denníku E potom porozprával, prečo treba aspoň istú časť repkových polí nahradiť inými plodinami. No aj to, s ktorými ďalšími plodinami to slovenskí farmári podľa neho preháňajú podobne ako s repkou.

Let mu vnukol aj ďalšiu novú tému. Stále častejšie sa opakujúce roky s veľkými suchami by tunajší farmári mohli podľa neho lepšie zvládať, ak sa po krajine začne budovať aj viac rybníkov i iných vodných plôch.

Akú časť krajiny ste obleteli a ako vám pán Klein vysvetlil, prečo vám chcel polia repky ukázať zhora z lietadla?

Leteli sme z Nitry ponad oblasť Nových Zámkov i Levíc a ďalej smerom nad Štiavnickými vrchmi a Považským Inovcom i Tribečom naspäť do Nitry. Let trval asi hodinu. Som rád, že som to mohol absolvovať aj s pánom Kleinom, ktorý je známy z letectva a ako som sa dozvedel je dokonca z mnohogeneračnej rodiny pilotov. On sám to vníma tak, že naša krajina je až príliš žltá, chcel mi to ukázať a ja som to prijal. Ten let ma však obohatil ešte v jednom. Videl som, že naši farmári nemajú teraz strach zo sucha iba kvôli tomu, že už dlhšie takmer neprší, ale v krajine nemáme ani dostatok rybníkov a malých nádrží. Musíme mať viac vodných plôch. Alebo prečo by sme nemohli využiť aj obrovskú kapacitu Dunaja na vybudovanie nejakých zavlažovacích kanálov? Aj túto možnosť môžeme preskúmať. Okrem repky som sa teda viac zamyslel aj nad naším hospodárením s vodou.

Máme repky podľa vás naozaj priveľa? Lebo farmári tvrdia, že jej osemprocentný podiel na celkových slovenských osevoch je stále primeraný.

Podľa mojich znalostí ju máme až na 11 percentách plôch. Vychádzam z toho, akú plochu zaberá z orných pôd, ktorá je dotovaná, a to je až tých 11 percent. Aj keď sa však nebudeme pozeráť iba na percentá, tak repky je priveľa. Teraz ju máme na 147-tisícoch hektároch. No na prelome milénia sme ju mali len na 100-tisícoch hektároch. Nárast plôch o polovicu je naozaj veľký. Grafy z Eurostatu hovoria jasne: väčšie zastúpenie repky na poliach ako my má iba Česko. Sme druhou najviac žltou krajinou. Iné krajiny majú jej zastúpenie na výsevoch oveľa nižšie. Repky je u nás priveľa aj v kontexte toho, čo chceme dosiahnuť. Chceme, aby produkcia našich farmárov bola pestrejšia a hlavne, aby produkovali viac ovocia, zeleniny i mäsa, ktoré musíme voziť z cudziny. Aj repka môže zostať na istých plochách, nikto ju úplne nezakáže. No dotácie z repky presuňme na iné produkty potrebné pre výživu obyvateľstva. Veľmi dobre vieme, že repky produkujeme o 250 percent viac, ako reálne potrebujeme, väčšina z nej ide iba na výrobu bionafty. No máme záporne saldo v obchode s potravinami až na úrovni 1,8 miliardy eur. Denne sa sem vozí 700 kamiónov potravín. Priveľa polí repky nejde naproti zdravej výžive nášho obyvateľstva.

Ako vnímate repku z environmentálneho hľadiska? Je podľa vás pre našu prírodu skôr škodlivá alebo užitočná? Vyčíta sa jej totiž, že pre vyššiu náchylnosť na choroby a škodcov potrebuje viac pesticídov, ale svojimi mohutnejšími koreňmi je v porovnaní s inými plodinami odolnejšia voči erózii a v pôde zadržiava aj viac vody.

Ako hovorím, repku nechceme úplne zakazovať, ale dôležité je, aby jej plochy boli proporčne primerané. Iste aj ona má význam na poliach, no pre nás je teraz kľúčové zvyšovanie našej potravinovej sebestačnosti. Chápem farmárov, že ju pestujú, lebo na ňu majú u výrobcov biopalív odbyť a majú na nej slušnú mieru zisku, ale nemôže pokračovať to, že musíme z cudziny voziť denne 700 kamiónov potravín. Musíme upraviť dotácie, aby nám farmári produkovali to, čo nám chýba na stoloch. To je najvyššia priorita.

Ilustračné

Kedy chcete zrealizovať presun dotácií z repky na ovocie a zeleninu? Bude u nás repkových polí menej už na budúci rok?

Jednoznačne áno. Lebo čaro poľnohospodárskej produkcie je práve v tom, že zmena sa dá dosiahnuť na rozdiel od lesov veľmi rýchlo. Osevné plány sa rýchlo prispôbia tomu, čo budeme podporovať dotáciami vo väčšej miere. Podporíme produkciu plodín na výživu a nepodporíme až v takom rozsahu producentov veľkých plôch technických plodín, akou je aj repka na biopalivá.

Čo však hovoríte na to, že podľa farmárov ani prípadne zvyšovanie sebestačnosti Slovenska v iných komoditách plochy repky zásadne neoreže? Tunajší zeleninári si vypočítali, že ak by sme aj chceli byť plne sebestační v zemiakoch, mrkve, cibuli i kapuste či cesnaku, tak nám nimi stačí osiať iba 15-tisíc hektárov nových polí. No repku máme až na už spomenutých 150-tisícoch hektárov.

Ak sa naši farmári priblížia k tomu, že už naozaj budeme sebestační v ovocí i zelenine, tak celkom pokojne môžu siať aj repku a nikto ju nebude brať inak, ako veľmi dobrý doplnok. No v tejto chvíli nám sem prichádza deň čo deň kvantum dovozových potravín, a tak sa o potrebe nahradenie repky inými plodinami musíme baviť. Najskôr ukážme, že sa naozaj vieme dostať na vyššiu sebestačnosť a potom sa o repke až tak baviť nemusíme. Navyše, to nie je len o potrebe rozšírenia ovocných sádov a zeleninových polí. Naši farmári musia rozšíriť aj chovy zvierat na mäso a na to budú potrebovať viac polí s krmovinami. Aj krmoviny môžu nahrádzať repku. Teraz ma potešilo aj to, že naši producenti jahniat, po tom, čo ich tento rok nemohli vyvážať do Talianska, ich viac predali na slovenskom trhu. Domáci dopyt po jahňacine sa prebúdzá. Je len dobré, ak sa snažíme kvalitné potraviny núkať doma a nie ich vyvážať do cudziny.

Ktoré plodiny vnímate na slovenských poliach ako tiež problematické a podobne by mali ustúpiť iným chýbajúcim surovinám?

No vo väčšom objeme tu produkujeme až tri technické plodiny. Mimo repky tu máme ešte dve problematické plodiny. Na výrobu biopalív sa totiž využíva aj slnečnica a kukurica. Zo slnečnice sa produkuje podobne ako z repky bionafta a z kukurice bioetanol, ktorý sa primiešava do benzínov. Aj slnečnicu a kukuricu tu pestujeme s istou nadprodukciou, ale nehovorím ešte, že aj pri nich už máme jasné nápočty. Rozhodne však chceme zvyšovať na našich farmách výrobu potravín na úkor technických plodín. Už tento rok v nadväznosti na to upravíme dotačné systémy. Výhybky toku dotácií smerom k potravinárskym plodinám sa mali predstaviť už oveľa skôr. Spravíme to určite aspoň teraz. So zvyšovaním produkcie nedostatkových potravín pritom nepodporíme iba našich farmárov, ale aj našich potravinárov, aby ich fabriky dokázali spracovávať viac surovín z fariem.

Budete sa zasadzovať aj o to aby Slovensko nezvyšovalo obsahy biopalív z obilia i olejnin v predávaných motorových palivách? Dnes tu nafta pritom musí obsahovať sedem percent bionafty a benzíny zasa deväť percent bioetanolu.

K tomuto sa neviem vyjadriť. Neviem presne posúdiť, čo je naozaj výhodnejšie pre ekológiu krajiny.